

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับการคัดเลือกภาษา การคัดเลือกผู้บอกภาษา การเก็บข้อมูล การจำแนกข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การคัดเลือกภาษา

เป็นที่ทราบกันว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีความหลากหลายทางภาษาอย่างยิ่ง เมื่อกล่าวถึงภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงหมายถึงภาษาจำนวนมากที่พูดอยู่ในภูมิภาคนี้ อย่างไรก็ตาม แม้ภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีจำนวนมาก แต่ก็สามารถจัดกลุ่มภาษาตามความสัมพันธ์ร่วมเชื้อสายได้เป็น 5 ตระกูลภาษา ได้แก่ ตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก ตระกูลภาษาออสโตรนีเซียน ตระกูลภาษาจีน-ทิเบต ตระกูลภาษาม้ง-เมี่ยน และตระกูลภาษาไทย-กะได ด้วยเหตุที่งานวิจัยนี้มีขอบเขตจำกัด ผู้วิจัยจึงต้องคัดเลือกภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาเพียง 5 ภาษาเพื่อใช้ศึกษาในงานชิ้นนี้ โดยคัดเลือกมาตระกูลละหนึ่งภาษาเท่านั้น หลักเกณฑ์การคัดเลือกภาษามีดังนี้

3.1.1 เป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลภาษา 5 ตระกูลหลักของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

3.1.2 เป็นภาษาที่ผู้พูดอาศัยอยู่ในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภาคพื้นทวีป อันได้แก่ เขตประเทศไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย

3.1.3 เป็นภาษาที่มีจำนวนผู้พูดมากที่สุดในแต่ละตระกูล

3.1.4 เป็นภาษาของกลุ่มชนที่กินข้าวเป็นอาหารหลักหมุ่มแป้ง โดยกินข้าวประกอบกับอาหารหมุ่มอื่น เช่น เนื้อสัตว์ หรือผัก

3.1.5 เป็นภาษาที่ใช้คำเรียกข้าวคำใดคำหนึ่ง เป็นคำเรียกอาหารหรือมี้ออาหารโดยรวม

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นทั้ง 5 ประการ สามารถคัดเลือกภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ 5 ภาษา จาก 5 ตระกูล ดังต่อไปนี้

1) ภาษาเวียดนาม เป็นภาษาจากตระกูลออสโตรเอเชียติก มีผู้พูดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตประเทศเวียดนาม มีจำนวนผู้พูดมากที่สุดในตระกูลนี้ คือ มีผู้พูดราว 70 ล้านคน ทั้งผู้ที่พูดเป็นภาษาแม่และเป็นภาษาที่สอง ผู้พูดภาษาเวียดนามทั่วไปกินข้าวเป็นอาหารหลักโดยใช้คำเรียกข้าวคำว่า com /kx:m1/ เป็นคำเรียกอาหารหรือมี้ออาหารโดยรวม

2) ภาษามาลเลย์ เป็นภาษาจากตระกูลออสโตรนีเซียน มีผู้พูดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตประเทศมาเลเซีย รวมถึงบรูไน สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย มีจำนวนผู้พูดมากที่สุดในตระกูลนี้ คือ มีผู้พูดราว 200 ล้านคน ทั้งผู้ที่พูดเป็นภาษาแม่และเป็นภาษาที่สอง ผู้พูดภาษามาลเลย์ทั่วไปกินข้าวเป็นอาหารหลักโดยใช้คำเรียกข้าว คำว่า nasi /na:si:/ เป็นคำเรียกอาหารหรือมื้ออาหาร โดยรวม

3) ภาษาพม่า เป็นภาษาจากตระกูลจีน-ทิเบต มีผู้พูดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตประเทศพม่า มีจำนวนผู้พูดมากที่สุดในตระกูลนี้ คือ มีผู้พูดราว 40 ล้านคน ทั้งผู้ที่พูดเป็นภาษาแม่และเป็นภาษาที่สอง ผู้พูดภาษาพม่าทั่วไปกินข้าวเป็นอาหารหลักโดยใช้คำเรียกข้าว คำว่า ထမင်း /thəmín/ เป็นคำเรียกอาหารหรือมื้ออาหาร โดยรวม

4) ภาษาม้งขาว เป็นภาษาจากตระกูลม้ง-เมี่ยน มีผู้พูดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตประเทศเวียดนาม ลาว ไทย รวมถึงจีน มีจำนวนผู้พูดมากที่สุดในตระกูลนี้ คือ มีผู้พูดราว 2 ล้านคน ผู้พูดภาษาม้งทั่วไปกินข้าวเป็นอาหารหลักโดยใช้คำเรียกข้าว คำว่า mov /mɔv/ เป็นคำเรียกอาหารหรือมื้ออาหาร โดยรวม

5) ภาษาไทย เป็นภาษาจากตระกูลไท-กะได มีผู้พูดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตประเทศไทย มีจำนวนผู้พูดมากที่สุดในตระกูลนี้ คือ มีผู้พูดราว 60 ล้านคน ทั้งผู้ที่พูดเป็นภาษาแม่และเป็นภาษาที่สอง ผู้พูดภาษาไทยทั่วไปกินข้าวเป็นอาหารหลักโดยใช้คำเรียกข้าว คำว่า ข้าว /khâaw/ เป็นคำเรียกอาหารหรือมื้ออาหาร โดยรวม

3.2 การคัดเลือกผู้บอกภาษา

ในแต่ละภาษาผู้วิจัยเลือกผู้บอกภาษา 3 คนเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญในการคัดเลือกผู้บอกภาษาคือ

3.2.1 เป็นผู้บอกภาษาที่พูดภาษานั้นๆ เป็นภาษาแม่

3.2.2 มีอายุตั้งแต่ 30 ปี ขึ้นไป

3.2.3 ประกอบอาชีพทำนาข้าว หรือเคยทำอาชีพนี้

3.2.4 ไม่กำหนดเพศ แต่โดยส่วนใหญ่เลือกผู้บอกภาษาเพศหญิงก่อน ยกเว้นภาษามาลเลย์เลือกผู้บอกภาษาเพศชาย เนื่องจากตามวัฒนธรรมอิสลาม เป็นการไม่เหมาะสมที่ผู้วิจัยและล่ามซึ่งเป็นคนแปลกหน้าเพศชายจะสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่เป็นเพศหญิง

3.2.5 เลือกผู้บอกภาษาจากถิ่นที่อยู่เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างเรื่องภาษาถิ่น โดยเลือกถิ่นที่ผู้วิจัยสะดวกในการหาผู้บอกภาษา

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถคัดเลือกผู้บอกภาษาจากทั้ง 5 ภาษาได้ ดังต่อไปนี้

1) ภาษาเวียดนาม ผู้บอกภาษาอาศัยอยู่ในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จังหวัดลาวก่า ห่างจากกรุงฮานอยไปทางเหนือประมาณ 300 กิโลเมตร โดยผู้บอกภาษาคนที่ 1 เป็นเพศหญิงอายุ 38 ปี ผู้บอกภาษาคนที่ 2 เป็นเพศหญิงอายุ 42 ปี และผู้บอกภาษาคนที่ 3 เป็นเพศหญิงอายุ 43 ปี

2) ภาษามลายู ผู้บอกภาษาอาศัยอยู่ในมาเลเซีย รัฐมะละกา ทางชายฝั่งตะวันตกของคาบสมุทรมลายูติดกับช่องแคบมะละกา โดยผู้บอกภาษาคนที่ 1 เป็นเพศชายอายุ 47 ปี ผู้บอกภาษาคนที่ 2 เป็นเพศชายอายุ 51 ปี และผู้บอกภาษาคนที่ 3 เป็นเพศชายอายุ 54 ปี

3) ภาษาพม่า ผู้บอกภาษาอาศัยอยู่ในสหภาพพม่า เขตจังหวัดพุกาม บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำอิระวดีตอนบน โดยผู้บอกภาษาคนที่ 1 เป็นเพศหญิงอายุ 32 ปี ผู้บอกภาษาคนที่ 2 เป็นเพศหญิงอายุ 36 ปี และผู้บอกภาษาคนที่ 3 เป็นเพศหญิงอายุ 40 ปี

4) ภาษาม้ง ผู้บอกภาษาอาศัยอยู่ในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จังหวัดลาวก่าย ห่างจากกรุงฮานอยไปทางเหนือประมาณ 300 กิโลเมตร โดยผู้บอกภาษาคนที่ 1 เป็นเพศหญิงอายุ 30 ปี ผู้บอกภาษาคนที่ 2 เป็นเพศหญิงอายุ 38 ปี และผู้บอกภาษาคนที่ 3 เป็นเพศหญิงอายุ 42 ปี

5) ภาษาไทย ผู้บอกภาษาอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย จังหวัดฉะเชิงเทรา ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางตะวันออกประมาณ 60 กิโลเมตร โดยผู้บอกภาษาคนที่ 1 เป็นเพศหญิงอายุ 47 ปี ผู้บอกภาษาคนที่ 2 เป็นเพศหญิงอายุ 52 ปี และผู้บอกภาษาคนที่ 3 เป็นเพศหญิงอายุ 55 ปี

3.3 การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูล 2 แบบ คือ การเก็บข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.1 การเก็บข้อมูลจากเอกสาร

ผู้วิจัยจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากเอกสารก่อนที่จะเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา เพื่อให้รู้จักคำเรียกขานที่พ้องมีในภาษาใดๆ และวิธีการเขียนคำศัพท์ด้วยระบบการเขียนของภาษานั้นๆ โดยค้นหาคำศัพท์จากพจนานุกรมภาษาต่างๆ ดังมีรายการต่อไปนี้

1) ภาษาเวียดนาม

เหงียน, จี ธง. พจนานุกรมไทย-เวียดนาม = Tu Dien Thai Lan-Viet. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

Nguyen, Nhu Y. Dai tu dien tieng Viet. Ho Chi Minh City : Nha Xuat Ban Van Hoa-Thong Tin, 1999.

2) ภาษามลายู

Winstedt, Richard. An unabridged English-Malay dictionary. Singapore : Marican, 1960.

3) ภาษาพม่า

อรนุช นิยมธรรม. พจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่า. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล และสกว., 2537.

4) ภาษาม้ง

Heimbach, Ernest E. White Meo -English dictionary. N.Y. : Southeast Asia Program. Cornell University, 1969.

Xiong, Lang. English-Hmong-English dictionary. Bangkok: Pandora, 1984.

5) ภาษาไทย

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2531.

3.3.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาคำด้วยตนเองและใช้ล่ามช่วยแปลภาษา โดยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้

3.3.2.1 ให้ผู้บอกภาษาดูรูปถ่ายและข้าวของจริง ซึ่งอยู่ในรูปแบบต่างๆ โดยให้ดูรูปถ่ายของต้นกล้าของข้าว ต้นข้าวก่อนออกดอก ต้นข้าวตอนมีรวงอ่อน ต้นข้าวตอนมีรวงแก่ และให้ดูเมล็ดข้าวที่ยังไม่ได้สี เมล็ดข้าวที่สีครั้งที่หนึ่ง เมล็ดข้าวที่สีครั้งที่สอง และข้าวเจ้าหุงของจริง (ข้าวสุก) ข้าวเจ้าต้มสุกของจริง (ข้าวต้ม) ข้าวเหนียวนึ่งสุกของจริง (ข้าวเหนียวนึ่ง) แล้วสอบถามคำเรียกข้าวในรูปลักษณะต่างๆเหล่านั้น

3.3.2.2 เมื่อได้คำเรียกข้าวต่างๆ แล้ว ก็จะสอบถามหาคำเรียกข้าวเพิ่มเติม หลังจากนั้นผู้วิจัยจะหาความหมายโดยละเอียดของคำแต่ละคำ และระดับชั้นของคำ โดยสอบถามผู้บอกภาษาว่าคำหนึ่งเป็นอีกคำหนึ่งใช่หรือไม่ เช่น ในภาษาไทยผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่า “ข้าวเปลือกเป็นข้าวสารใช่หรือไม่” หลังจากนั้นจึงถามผู้บอกภาษาต่อว่าคำที่อยู่ในระดับเดียวกันนั้นมีคำเรียกรวมว่าอะไร เช่น ในภาษาไทยผู้วิจัยถามผู้บอกภาษาว่า “ข้าวเปลือกกับข้าวสารคืออะไร”

3.3.2.3 ให้ผู้บอกภาษาเล่าวิธีการปลูกข้าวและวิธีการนำข้าวมาปรุงเป็นอาหารด้วย เพื่อสอบถามคำเรียกข้าวอื่นๆ เพิ่มเติม และสังเกตการใช้คำเรียกข้าวว่าคำใดเป็นคำที่ใช้บ่อยเพื่อหาคำเรียกข้าวคำที่เป็นคำทั่วไปหรือคำเรียกข้าวบอกรวม (generic rice term)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 จำแนกข้อมูลคำศัพท์ โดยแยกคำเรียกข้าวออกจากคำศัพท์เกี่ยวกับข้าวตามหลักเกณฑ์ที่อธิบายใน 4.1 และจัดเป็นรายการคำเรียกข้าวตามที่พรรณนาไว้ใน 4.2

3.4.2 ระบุคำเรียกข้าวบอกรวมของแต่ละภาษา โดยแบ่งแยกคำเรียกข้าวเป็นคำเรียกข้าวบอกรวมและคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจง จากข้อมูลคำเรียกข้าวที่อยู่ในรายการคำเรียกข้าวแต่ละภาษานั้น พบว่าแต่ละภาษามีคำศัพท์จำนวนมากที่เป็นคำเรียกข้าว หลังจากที่ได้สอบถามข้อมูลจากผู้

บอกภาษาคนหนึ่งตามขั้นตอนแล้ว ก็จะได้คำศัพท์มาจำนวนหนึ่งมากขึ้นน้อยต่างกันไปในแต่ละบุคคล และเมื่อพิจารณาคัดเลือกข้อมูลจากผู้บอกภาษาทั้งสามคนของแต่ละภาษามาไว้ในรายการคำเรียกข้าวแล้ว (ดู 4.2) คำเรียกข้าวที่ได้นั้นมีจำนวนมากเกินไปจนยากแก่วิเคราะห์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยต้องพิจารณาจำแนกประเภทคำเรียกข้าวออกเป็นสองประเภท คือ คำเรียกข้าวบอกลมวด (generic rice term) และคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจง (specific rice term) โดยอาศัยหลักเกณฑ์ในการจำแนกที่ดัดแปลงมาจากหลักเกณฑ์การจำแนกลมวดคำอื่นออกเป็นคำพื้นฐานกับคำไม่พื้นฐาน (basic term and non basic term) ในงานวิจัยเรื่องคำเรียกสีของเบอร์ลิน และเคย์ (Berlin and Kay, 1999) และคำเรียกสีของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538) งานวิจัยเรื่องคำเรียกรสของอัญชลิกา ผาสุขกิจ (2543) และคำเรียกรสของพรลัดดา เมฆบัณฑิต (2548) และงานวิจัยเรื่องชื่อชั้นมัดหมี่ของพิจิตรา พาณิชย์กุล (2547) นอกจากนั้นก็ยังมีหลักเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเองเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของคำเรียกข้าวด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์การระบุคำเรียกข้าวบอกลมวดมีดังนี้ คำเรียกข้าวที่เป็นคำเรียกข้าวบอกลมวดจำเป็นต้องเป็นคำที่มีคุณสมบัติครบทั้ง 5 ประการ ได้แก่

- 1) เป็นคำเดี่ยว (single word) กล่าวคือ มีรูปศัพท์เป็นคำเดี่ยวหรือคำมูล ไม่สามารถแบ่งแยกหน่วยทางความหมายออกไปได้อีก
- 2) เป็นคำที่มีความหมายครอบคลุมคำเรียกข้าวอื่นๆ ได้ กล่าวคือ เมื่อจัดลำดับความสัมพันธ์ทางความหมายแล้ว จะต้องอยู่เหนือหรือเสมอกับคำเรียกข้าวอื่น จะต้องไม่เป็นคำที่อยู่ภายใต้คำเรียกข้าวอื่นหรือเป็นส่วนย่อยของคำเรียกข้าวอื่น
- 3) เป็นคำที่ปรากฏสม่ำเสมอในภาษา กล่าวคือ ผู้บอกภาษาทั้งสามคนในแต่ละภาษาให้ข้อมูลตรงกัน และพบการใช้โดยผู้บอกภาษาทั้งสาม
- 4) เป็นคำที่โดดเด่นในการใช้ กล่าวคือ ผู้บอกภาษามักใช้เป็นคำอ้างอิงถึงข้าวบ่อยครั้งในบริบทของการพูด เมื่อเล่าถึงวิธีการเพาะปลูกข้าว แปรรูปข้าว และปรุงข้าวให้สุก
- 5) เป็นตัวแทนที่ดีของคำเรียกข้าว กล่าวคือ เป็นคำที่มีความกว้างขวางทางความหมายสามารถใช้หมายถึงข้าวในรูปลักษณะใดรูปลักษณะหนึ่ง หรือหลายรูปลักษณะได้

คำเรียกข้าวอื่นๆ จากรายการคำเรียกข้าว (ดู 4.2) ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ข้างต้นถือว่าเป็นคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงทั้งสิ้น

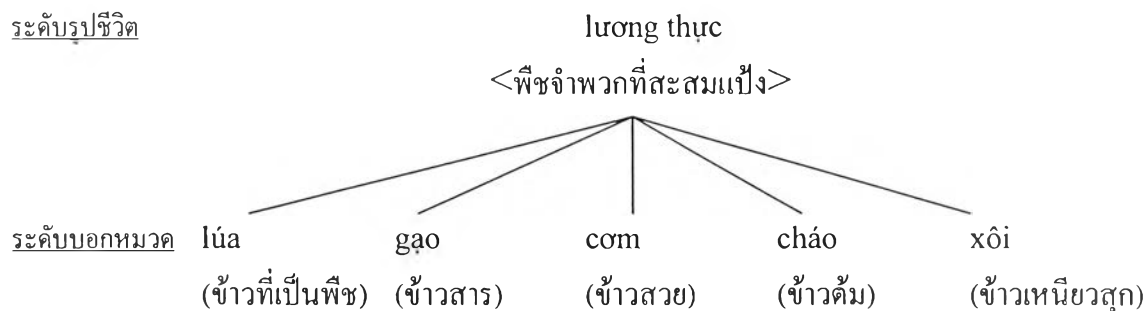
อนึ่งสำหรับหมวดคำอื่นๆ ที่มีผู้สนใจศึกษาตามแนวทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ก็มักจะมีการแบ่งคำในหมวดคำนั้นๆ ออกเป็นคำพื้นฐานและคำไม่พื้นฐาน เช่น คำเรียกสีสามารถแบ่งเป็นคำเรียกสีพื้นฐานกับคำเรียกสีไม่พื้นฐาน (Berlin & Kay, 1999) เช่นเดียวกับคำเรียกรสซึ่งแบ่งเป็นคำเรียกรสพื้นฐานและคำเรียกรสไม่พื้นฐาน (อัญชลิกา ผาสุขกิจ, 2543) หรือ คำเรียกญาติก็สามารถแบ่งเป็นคำเรียกญาติพื้นฐานกับคำเรียกญาติที่สัมพันธ์จากการแต่งงาน (ศุภมาส เองฉ้วน, 2536) หรือชื่อชั้นมัดหมี่ก็ยังสามารถแบ่งเป็นหลายพื้นฐานและหลายประสม (พิจิตรา พาณิชย์กุล, 2547) เป็นต้น ทว่าสำหรับหมวดคำเรียกข้าวที่ได้รับการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ แบ่งคำเรียกข้าวออกเป็นคำเรียกข้าว

บอกหมวด และคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงตามที่กล่าวข้างต้น โดยหลีกเลี่ยงการใช้คำว่าพื้นฐานและไม่พื้นฐาน เนื่องจากสองคำนี้มักใช้กับหมวดคำที่เป็นเรื่องของประสาทสัมผัสอย่างสีหรือรสอันแตกต่างจากหมวดคำเรียกข้าวที่เป็นคำนามและไม่ได้เป็นเรื่องของประสาทสัมผัสโดยตรง นอกจากนี้ลักษณะของคำเรียกสีไม่พื้นฐานหรือคำเรียกรสไม่พื้นฐานยังแตกต่างไปจากคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงอีกด้วย นั่นเป็นเพราะว่าลักษณะการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานหรือคำเรียกรสไม่พื้นฐานมักจะเป็นการนำคำเรียกสีพื้นฐานหรือคำเรียกรสพื้นฐานมาประสมกัน เกิดเป็นคำไม่พื้นฐาน เช่น “คำแดง” หรือ “เปรี้ยวหวาน” ซึ่งจัดอยู่ภายใต้ สี “คำ” และ “แดง” หรือ รส “เปรี้ยว” และ “หวาน” ในขณะที่การสร้างคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงของแต่ละภาษาจะไม่พบลักษณะเช่นนี้ หรือถ้าพบการนำคำเรียกข้าวบอกหมวดมาประสมกัน ก็จะเกิดเป็นคำใหม่ที่ไม่ใช่คำเฉพาะเจาะจง ไม่ได้มีความหมายอยู่ภายใต้คำเรียกข้าวบอกหมวด แต่กลับมีความหมายอยู่นอกกว่าคำเรียกข้าวบอกหมวด เช่น ในภาษาเวียดนามพบคำว่า “com cháo” ซึ่งสร้างจากคำว่า “com” และ “cháo” ซึ่งเป็นคำเรียกข้าวบอกหมวด เกิดเป็นคำใหม่ที่มีความหมายกว้างขึ้น ครอบคลุมทั้งคำว่า “com” และ “cháo” หมายความว่า <อาหารการกิน> การนำคำเรียกข้าวบอกหมวดมาประสมกันจึงได้คำศัพท์ที่มีความหมายอยู่นอกกว่าคำเรียกข้าวบอกหมวด ในขณะที่การนำคำเรียกสีพื้นฐานหรือคำเรียกรสพื้นฐานมาประสมกันจะได้ศัพท์ที่มีความหมายอยู่ภายใต้คำเรียกสีพื้นฐานหรือคำเรียกรสพื้นฐาน คำเรียกสีไม่พื้นฐานและคำเรียกรสไม่พื้นฐานยังแตกต่างจากคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงอีกประการหนึ่งด้วย นั่นคือคำเรียกสีไม่พื้นฐานและคำเรียกรสไม่พื้นฐานมักจะเป็นคำที่ไม่มีเอกภาพทางความหมาย สามารถจัดให้รวมอยู่ภายใต้คำพื้นฐานคำใดคำหนึ่งได้ และเป็นคำที่สร้างขึ้นใช้เฉพาะกาล ในขณะที่คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงเป็นคำที่มีความหมายเป็นเอกภาพ จัดอยู่ภายใต้คำบอกหมวดคำใดคำหนึ่ง และเป็นคำที่ใช้กันโดยทั่วไป

3.4.3 ทหารรถลักษณะสำคัญที่ทำให้คำเรียกข้าวคำหนึ่งมีความหมายต่างจากอีกคำหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาคำเรียกข้าว 5 คำที่อยู่ในระดับพื้นฐาน (basic level terms) ในภาษาเวียดนามนั้น พบว่ามีอรรถลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ ความเป็นพืช [+/- พืช] การปรุงสุกเป็นอาหาร [+/- ปรุงสุก] การปรุงสุกแล้วเหนียว [+/- เหนียว] และการปรุงสุกโดยใช้น้ำมาก [+/- น้ำมาก] แสดงให้เห็นการแจกแจงองค์ประกอบทางความหมายได้ดังนี้

lúa	gạo	com	cháo	xôi
+ พืช	- พืช	- พืช	- พืช	- พืช
- ปรุงสุก	- ปรุงสุก	+ ปรุงสุก	+ ปรุงสุก	+ ปรุงสุก
		- เหนียว	- เหนียว	+ เหนียว
		- น้ำมาก	+ น้ำมาก	

3.4.4 จัดหมวดหมู่ของคำเรียกข้าวที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เป็นการจัดจำพวกแบบชาวบ้าน (folk taxonomy) ดังตัวอย่างภาษาเวียดนาม

ภาพที่ 3.1 แผนภูมิต้นไม้แสดงการจัดจำพวกแบบชาวบ้านของคำเรียกข้าวบอกหมวดภาษาเวียดนาม

3.4.5 เปรียบเทียบผลที่ได้ในแต่ละภาษา โดยดูว่าภาษาทั้งห้ามีคำเรียกข้าวเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร มีการจัดหมวดหมู่ต่างกันอย่างไร

3.4.6 วิเคราะห์และนำเสนอมนทัศน์เรื่องข้าวที่ได้จากคำเรียกข้าวในภาษาทั้งห้าภาษา